

Ulla Britta Ramklint, *Medicit. Renessanssvaltiaat Firenzessä*, Jaana Iso-Markku suom., Edita: Helsinki 2007. 222 s.

Medicien nimen tuntevat kaikki. Samoin Firenzen kaupunki on tuttu kaikille. Koska Medicien ja Firenzen historia on kietoutunut yhteen erottamattomalla tavalla, tämä kirja kertoo molempien tarinan. Vaikka otsikossa mainitaan vain renessanssi – joka oli sekä Medicien että Firenzen suurinta kukoistuskautta – on teoksen ajallinen jatkumo huomattavasti pidempi. Se alkaa Mugellon Mediceistä 1200-luvun lopulla ja päättyy viimeisen Medici-herttuan, Gian Gastonen, kuolemaan vuonna 1737.

Käsillä oleva teos ei ole tieteellinen tutkielma, vaan se on tarkoitettu kevyeksi lukemiseksi renessanssista, Firenzestä ja Mediceistä kiinnostuneille. Sen lukeminen ei vaadi taustatietoja, vaan teoksessa annetaan se minimietieto, mikä asioiden ymmärtämiselle vaaditaan. Työn alussa on hyödyllinen Medicien sukupuu, jonka avulla kirjan monet Cosimot, Pierot, Lorenzot ja Giovanniit eivät mene niin helposti sekaisin. Samaa tarkoitusta varten lienee teoksen lopussa oleva vuodesta 1378 alkava ja vuoteen 1737 päättyvä kronologia, jossa luetellaan kaikki teoksessa mainitut merkittävimmät tapahtumat. Kirja sisältää myös 16 kuuluisan renessanssitaiteilijan tai -tieteilijän pienoiselämäkerrat, jotka on tietoisesti siroteltu ympäri teosta.

Ramklint aloittaa teoksensa luvulla "Näyttämö", jonka tarkoituksena on selvittää lukijalle taustoja: mitä tarkoittaa renessanssi ja millainen oli Firenze kukoistusaikanaan 1400-luvulla. Tämä on mielekästä, vaikkakaan hiemankin aiheita tunteva akateeminen lukija ei siitä juuri kostu, sillä kirjoittaja liikkuu niin yleisellä tasolla. Lukuun on myös sisällytetty yksityiskohtaisia tarinoita Medicien eri huviloista eli villoista. Tämän alaluvun merkitys erityisesti tässä paikassa jää kuitenkin mysteeriksi. Miksi sitä ei ole sijoitettu kirjan loppuun yhdessä Firenzen eri Mediceihin liittyvien museoiden esittelyn yhteyteen?

Loppuosa kirjasta etenee pääosin kronologisessa järjestyksessä kertoen Medici-suvun tarinaa. Ensimmäisessä kronologisessa luvussa "Perustajat" otetaan katsaus suvun alkuvaiheisiin, jolloin suku vakiinnutti valtansa Firenzessä. Kirjoittaja tekee tämän kolmen keskeisen henkilöahmon, Giovannin, Cosimo *il Vecchion* ja Pieron kautta. Seuraavassa luvussa "Lorenzo ja hänen aikansa" keskitytään huomattavasti tarkemmin Medici-suvun tunnetuimpaan ja tekijän näkökulmasta selkeästi kiinnostavimpaan henkilöön eli lisänimellä *il magnifico*, suurenmoinen, tunnettuun Lorenzoon (1449–1492). Lorenzon käsittely huomattavasti tarkemmin on perusteltua, sillä hänen aikakaudelleen ajoittui renessanssin kukoistus ja Firenzen kulta-aika. Lorenzo oli myös merkittävin Firenzen valtaapitävistä ja suvun mahti kumuloitui juuri häneen. Lorenzon kuolemasta alkoi suvun alamäki, josta kertoo seuraavan luvun "Välinäytös" otsikko. Kirjan viimeisessä luvussa, "Herttuoiden aika" palataan Medicien uuteen suuruuden aikaan, jolloin suku ei pitänyt valtaa ainoastaan Firenzessä, vaan koko Toscanassa.

Teos etenee kronologisessa kuvauksessaan lähinnä suvun päähenkilöiden mutta myös heidän lähipiirinsä ympärillä. Tekijä tuo lukijan eteen yksityiskohdan toisensa jälkeen Medici-suvun miesten (ja kiitettävän paljon myös naisten!) elämästä. Koska kirja etenee henkilöstä toiseen varsin nopeasti, jäävät asioiden todelliset taustat, merkitykset ja seuraukset usein vaille selitystä. Hyvin monissa kohdin on tekijä myös joutunut oikomaan mutkia, jotta saisi sanomansa sanottua lyhyesti, kuten esimerkiksi sivulla 17, joissa puhutaan guelfien ja ghibellinien välisestä riidasta ja sen siirtymisestä Italian maaperälle. Tekijä olisi monissa kohdin voinut uhrata hieman enemmän palstatilaa asioiden selittämiseksi ja tiivistää toisaalla irrelevanteista tuntuvista seikoista. Esimerkkinä tiivistämisen mahdollisuudesta ovat vaikkapa sivut 104–107, joissa puhutaan Michael Rocken tutkimukseen pohjautuen homoseksuaalisuudesta Firenzessä. Arvoitukseksi jää, miksi tekijä on pitänyt aihetta niin kiinnostavana, että sitä on käsitelty yhden kokonaisen alaluvun verran, kun Lorenzo *il magnifico*n isälle Piero Medicille (1416–1469) on teoksessa osoitettu suurin piirtein saman verran palstatilaa.

Ramklintin kirjoitustyyli on humoristinen, takakannen tekstin mukaan "ylistyksen ja rienauksen välillä tasapainoillen". Tämä selittää ehkä sen, miksi tekijä etenee teoksessaan anekdootista toiseen ja ottaa mukaan mieluummin erikoisia teemoja – kuten edellä mainittu homoseksuaalisuus tai ylensyönti – kuin historian perustietoja. Anekdoottien ja sarkasmin viljely pitkin työtä on akateemiselle lukijalle hieman raskasta, koska monet historian tosiasiat jäävät pimentoon tai tulevat vääristellyiksi. Sivulla 143 puhutaan esimerkiksi Medici-sukuisesta paavi Leo X:stä (1475–1521): "Tämä [= aneiden myynnin aiheuttama kritiikki] tuntuu huolestuttaneen Leoa vähemmän kuin ne vaarat, jotka Medicien pitkän poissaolon aikana uhkasivat Firenzeä". Paikka paikoin kevyt kielenkäyttö

antaa myös huolimattoman vaikutelman, kuten sivulla 77, jossa viitataan Vatikaanin kirjaston ”pystyttäneeseen” paavi Nikolaus V:een (1397–1455).

En suosittelisi Ramklintin teosta opiskelijoille tiedonhakuun tai tutkielmien tekijöille kirjallisuudeksi, koska sen taso ei vastaa akateemisia vaatimuksia siitä huolimatta, että tekijä paikka paikoin viittaa tutkimuskirjallisuuteen ja että teoksen lopussa on pieni kirjallisuusluettelo, jossa mainitaan tieteellisiä tutkimuksia. Teos puolustaa kuitenkin paikkaansa omassa luokassaan, kevyenä lukemisena, ja se – erityisesti ”Medicit museoissa” -lukunsa ansiosta – toimii myös historiallisena tietopakettina esimerkiksi Firenzeen matkustavalle. Teoksen kirjoitustyyli on kevyt ja teksti etenee nopeasti asiasta toiseen, mistä oman kiitoksensa ansaitsee teoksen suomentaja Jaana Iso-Markku. Lukuisilla värikuvilla varustettu teos on myös ulkoasultaan tyylikäs.

Kirsi Salonen, FT
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö,
Tampereen yliopisto
kirsi.l.salonen[at]uta.fi.